

nența companiei, cromatica și exuberanța colonială, inapetența funciară pentru gravitate sau meditație, ca mic germene de segregacionism rasialo-cultural, fapt ce ne obligă să privim cu îngrijorare eventuala sowetoizare autoimpusă a unor structuri similare.

Să preiei conducerea Consiliului Europei, autodefinit prin sintagme ca "societate deschisă", "spațiu comunitar" etc., și să exhibi, fie și în miniatural, contrariul acestor generoase programe, ni se pare, pentru practicantii condescendentelor recomandări europene, cel puțin... needucativ. În ce privește prestația "Phoenixului", aceasta a "ars" toate calorile grupului, prăbușindu-se în propria cenușă, din care, din păcate, nu s-a născut nici o idee. Singurul număr care a încercat mimarea unui gând a fost **Covering Ground**, tradus de cineva, nu știm cine, în spiritul lui "mai trage o dată", cu "Acoperind pământul" (prima tragere) și "Pământul care ne învelește" (extragerea a doua). În ce ne privește, am paria pe primul efort al traducătorului, date fiind covoarele stil "Răpirea din serai", care făceau pretextul unor sofisticate exerciții de dus publicul cu preșul. Cineva, mai rău ca mine (dacă e posibil), a taxat "creația" ca mini-carpetiadă... Ultima lucrare, inabordabilă critic, făca însă un bun efect revuistic, dansatorii fiind într-adevăr "Never still", niciodată în repaos (sic), așa cum ține să ne asigure traducătoarea/orul cu remanențe sau lecturi prea proaspete din Eminescu.

A doua seară am lăsat acasă sacul pregătit pentru pomul lăudat și – fatalitate sau umor al organizatorilor – am văzut **Blind faith**, o lucrare inspirată – ne asigură programul de sală – "de mai multe interpretări ale «Cinei celei (sic) de taină» de la Leonardo da Vinci la Pousin", cel cu un singur "s". Lăsând la o parte textele – în majoritate inepte și, prudent, nesemnate –, ne-am adâncit în fotoliu și am văzut o stranie pictură fluidă, epuizând racursurile expunerii torsului uman într-un amestec bizar de sfumato davincian și glacialități fluorescente venite din universul picturilor lui Francis Bacon. O dramaturgie secretoasă, ademenitoare, într-un fel incantatorie prin seturile de acțiuni ciclice sau secvențele repetitive, suprapuse într-o semitransparență de palimpsest, invită, subtil, la rarefierea spațiului de manevră în straturile superioare ale lecturii, până la senzația de decompresie totală, de expandare instantanee a imaginarului, până la un soi de beție, de delir interpretativ. Pamas morbid și "Cină" hemofagă,

Pietă senzuală și coșmar cristic, serie ineputabilă de nuanțări delicvescente ale unor citate plastice, toate elementele coregrafiei păreau supuse unui joc diabolic cu elementele cele mai taince ale sacralului. Yolande Snaith (regia) a găsit în Graeme Miller (coregrafia) persoana capabilă să-i transpună gândul nu numai fără pierderi, ci și nimbându-l cu vibrațiile eterice ale corpurilor dansatorilor, conduse de coregraf cu precizia mișcării deasupra întunericii a unei pensule de lumină.

Purtând un nume de serial de senzații tari și definitive, piesa **Millenarium** a grupului condus de Wayne McGregor (din clanul McGregor) ne-a dat câțiva – nu foarte mulți, și inconstanți – fiori eminentemente fizici. Mișcându-se cu o abilitate ieșită din comun, acești brake-dancers convertiți fac – tehnic vorbind – dovada puterii de absorbție și de sublimare a dansului contemporan, operând, chiar și asupra materiei prime, mutații de o rară calitate, fie acestea fizice (din întâmplare, cazul "Random Dance Company") sau cu adevărat artistice. Controlându-și corpul cu precizie de ciberrobot și investindu-se în speculații minimaliste ale unghiurilor corpului ce nu ne mai lasă să credem că, undeva, ar mai rămâne loc și pentru alt soi de investire, Random-ii s-au mișcat cu precizie matematică, fără să se "hazardeze" în a construi un minim comprehensibil, fie acesta afectiv, intelectual ori contemplativ. Nici imaginile video computerizate, nici brelocurile cu laser, nici ecranele modulare n-au putut umple vidul din spatele epatării tehnologice. Electro-ciber-muzica "scrisă" de compozitorul cu nume de alianță strategică, Zoviet France (sau de programul lui de scris muzică, în timp ce creatorul își poate mânca liniștit iaurtul), ne-a agasat temeinic.

Russell Maliphant și clona lui, ambii rași în cap după ultimele rigori ale gaystyle-ului, au dansat superb, fără să ne mai pună alte probleme. Poate din cauza unui minim potențial dramaturgic respirând pe undeva, prin muzica mai fericit aleasă de data aceasta, ni s-a părut că se poate și așa. În ciuda precarității de fond a lucrării, tot atât de evidente pe cât de frumoase erau înlănțuirile secvențelor de mișcare, în câteva focare din sală s-a ovaționat ceva ce nouă, cu siguranță, ne-a scăpat.

Expoziția de fotografie de dans a lui Chris Nash a fost un triumf al **stills**-urilor asupra **Never still**-urilor, o victorie a "înghețării" inteligente asupra debordării calorice.

Sergiu Anghel

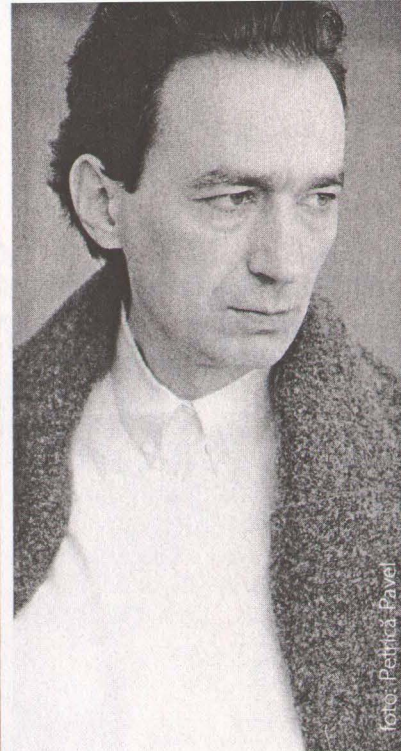

foto: Petrica Pavel

dialog

Sergiu "N-am artă"

R.: Se vorbește tot mai des astăzi despre teatru-dans. Care este părerea coregrafului Sergiu Anghel despre această sintagmă hibridă?

Sergiu Anghel: N-am înțeles niciodată de ce cuvântul "hibrid", mai ales atunci când e rostit în asociere cu dansul, primește o ușoară inflexiune peiorativă; cu atât mai mult cu cât – în raportul teatru-dans – teatrul este, evident, adevărată "artă" hibridă, el fiind un conglomerat de literatură, artă plastică, mișcare și muzică.

R.: Felul în care ați accentuat cuvântul "artă" când v-ați referit la teatru este un ecou al "ușoarei inflexiuni peiorative" din întrebarea mea sau voalează afirmația conform căreia teatrul nu ar fi, de fapt, o artă?...?

SA: De fapt, teatrul nu este "o" artă; este, mai degrabă, o punere în relație a mai multor arte, operată, de regulă, de o persoană care nu trebuie neapărat să stă-

Angheț:
„înțeles în ce ar consta
gizorului”

foto: Gábor Dusa

scenă din *Cartea lui Prospero* în coregrafia lui Sergiu Anghel

pânească vreuna dintre ele. Am auzit de "arta actorului", dar n-am înțeles până acum în ce ar consta arta regizorului. Dacă asimilăm o artă autentică unui fluviu, definibil prin evidența celor două repere ce-l fac inconfundabil, sursa și cursul (înțelegând prin aceasta substanța sensibilă a artei respective și specificitatea ei), spectacolul de teatru ne apare mai degrabă ca imaginea unei delte: o structură aluvionară, cu mai multe "re-surse", dar fără un curs prea clar.

R.: Sunteți totuși de acord că scena românească a dat teatrului câteva capodopere ?

SA: O să vă dezamăgesc din nou, știind totodată ce riscuri îmi asum într-un spațiu cultural disarmonios, unde "scena românească" este eminentă teatrală. Dar, pentru a putea vorbi de capodoperă, trebuie să avem mai întâi o operă. Or, o punere în scenă nu este decât "lectura" tridimensională a unei opere. O "lectură", oricât de creatoare, nu poate fi o capodoperă, pentru simplul fapt că nu îndeplinește condiția prealabilă pentru aceasta, și anume, aceea de a fi o operă. Este tot atât de adevărat pe cât de evident îmi pare – în plan pur logic vorbind – că nu poți fi supraom rămânând în afara umanității.

R.: Dar regia, a cărei importanță dumneavoastră pretindeți că nu o înțelegeți, e marcată de mari personalități, de mari artiști.

SA: Depinde ce înțelegeți prin "artist".

R.: Dumneavoastră ce înțelegeți prin "artist" ?

SA: Un artist e un fel de explorator de noi teritorii. El trebuie să aibă două lucruri în traistă: o (h)artă și o sticlă de Weltanschauung fără etichetă. Adică, să știe (tehnic vorbind) pe ce lume e, dar să poată prinde și curajul, cât ai trage o dușcă, de a părăsi cărările obișnuite. Dincolo de asta, mai trebuie să știe să-și străbată infemul propriu, compus, de regulă, dintr-o disarmonie fertilă (sau fertilizată), asemănătoare, să zicem, cu aceea a unei păsări-liră.

R.: Ce poate fi disarmonios într-o pasăre-liră ?

SA: O pasăre-liră e un fel de găină apollinică; plină de dexteritate, hrănindu-și, cu viermii scurmați în propriul infern, frumusețea îndicibilă a penajului de pasăre a paradisiului. Când regizorul va înțelege că accesul la acest conținut este infinit mai meritoriu decât accesul la texte, la carte (garantat chiar și de guvernul Văcăroiu), și când va apela la arta actorului doar pentru a da viață scenică propriei lui interiorități, atunci el va face pasul decisiv care-l

separă acum de statutul de artist așa cum îl înțeleg eu. Din păcate, cu rare momente de ruptură, regizorul de azi este un servitor cărcotaș al eternului său stăpân, autorul de texte. În artă, ca și în viață, nu mai "întărcarea", perfectă autonomie este semnul distinctiv al maturității. Din această perspectivă, scena românească îmi apare ca o pepinieră generalizată, o grădiniță cu program prelungit prea mult, unde un fel de complex al lui Peter Pan îi împiedică pe pensionari să intre în grupa mare. E adevărat că, din când în când, câte unul din ei rostește corect "Christmas", dar – din păcate – numai pentru a-și lua zborul de pe la noi.

R.: Să înțelegem că un coregraf nu suferă de complexul amintit de dumneavoastră ?

SA: Există și coregrafi care refuză creșterea, aventura, rămânând și ei legați ombilical de vărul Shakespeare sau de unchiul Molière. Am putea crede – dacă am dori să dispunăm această stânjenitoare dependență – că toată vina o poartă personalitatea strivitoare a "rudelor" mai mari. În fapt, cred că totul se explică prin spongiozitatea funciară a celor care, prizăriți la umbra adormitoare a "baobabilor", n-au putut crește decât ca niște ciuperci. Adevărați "bureți", ei sunt predispuși să facă foarte ușor confuzia între imbibitje și suculență. Altfel au avantajul de a fi, asemeni hribilor și ghebelor, ușor digerabili, compensația având loc la nivelul consistenței. Un coregraf autentic, ca orice artist genuin, se recunoaște după capacitatea de a fierbe în suc propriu, după alura de cap înfierbântat și, uneori, chiar după aceea de golan. În esență, după refuzul de a servi cauza altuia sau de a se aservi acesteia. Cele mai frumoase sosii de "mânăstiri într-un picior" pe care le reușesc regizorii – așa cum se întâmplă și în lumea mimetică a mânăstărilor – sunt, totodată, și cele mai "otrăvitoare". Ele împiedică – uneori, definitiv –, cuprinse de amnezia ciupercilor de bălegar, să li se mai dea vailor dreptul la recunoașterea preeminenței substratului din care s-au ivit.

R.: Care ar fi atuurile pe care un coregraf le poate etala pentru a se delimita de această... ciupercărie ?

SA: Păi... tipul de mucegai, penicilina și vindecarea...

R.: Explicați !

SA: Vindecarea presupune o boală. În parabola mea, boala este prostia. Fie și numai pentru faptul că prostia e o boală națională.

R.: Cum adică ?

SA: Cred că deviem, dar, când prostia

este parlamentară, guvernamentală, senatorială, ministerială și locală, ea devine, logic, generală.

R.: Cu riscul de a devia și mai mult: să înțeleg că particularul Sergiu Anghel nu face parte din acest "general" ?

SA: Oho, și încă cum ! Păi nu e o prostie să dai interviuri gratuit ca să-ți faci pe urmă dușmani plătiți ?

R.: Să revenim la boală.

SA: Nu, mai bine la vindecare... Arta, cultura, pentru care poporul român pare a avea o vocație mai mare chiar decât pentru agricultură, sunt picioarele ciumpăvite ale românului. Mica vocație de alergător a românului e dată însă spre îngrijire mării doamne Anchiloză Legislativă, care, mimând programul PHARE (niente), nu o poate învăța pe mititica vocație decât tot mersul de-a bușilea pe care-l știa de pe vremea definitiv anchilozatului din Ghencea. Dar să revin. Vindecarea de prostie se poate face numai prin educație. Educația fără rafinament nu va diminua însă pletora de figuri patibulare a "aleșilor" noștri, care, chiar dacă știu să joace perfect "spânzurătoarea" pe durata Camerelor, nu-și vor putea bălăbăni picioarele mari pe care trăiesc în eleganta horă europeană înainte de a deschide manualul de dans măcar la lecția pașilor mici. Doar acest tip de penicilină va ostoi turbările naționaliste ale funarilor, care n-ar fi întins plaga de care suferă dacă ar fi avut rafinamentul să-și spele pe dinți căței de partid. Iar penicilina asta nu se face din ciuperci de plastic, oricât de bine le-ar imita pe cele adevărate.

R.: Există, evident, o ranchiună pe care o purtați lumii teatrale. De ce ?

SA: După douzeci de ani de pionierat nu mă pot bucura nici măcar de statutul unui june absolvent de ATF care poate "monta" o piesă într-un teatru având un buget pentru acea montare. Eu sunt obligat să-mi subvenționez creațiile, poate pentru că nimeni nu poate încă "demonsta" din mintea unora balama care-i face să creadă că ungerea țâțânilor pe la ușile altora sau deschiderea propriilor tale porți spirituale nu sunt decât ecouri ale scârțâitului din mintea lor.

R.: Ce regretați cel mai mult, după douăzeci de ani de creație coregrafică ?

SA: Ținând cont de faptul că sunt coregraf și de faptul că 90% din cei care au la toaletă un poster din "Cinema" cu un actor îndrăgit nici măcar nu știu ce e aceea coregrafie, nu regret decât că la această situație a contribuit – și, din păcate, mai contribuie... – o mare doamnă a teatrului românesc. Suficiența. **Ioana Florea**